

La cassola

(ALDC, II, 342. La cassola)

El mot més estès per al ‘recipient de cuina, cilíndric, de poca altura i que serveix per a guisar-hi’ és *cassola* (o *cassoleta* 2, 152, 162), der. de *cassa* ‘cassó gran’ (< probablement d’una base prellatina *KATTIA), amb el masculí *cassol* 141 i el castellanisme *cassuelo* 152, 160; *casserola*, a l’interior del Principat, podria ser der. de *càssera* ‘cullera gran’, però en poblacions rosselloneses deu ser pres del fr. *casserole*, en les contigües a l’àrea castellanoaragonesa serien manlleus al cast. *cacerola* i en alguerès, tribut a l’it. *casseruola*. El bal. *greixonera* és un der. de *greix* (o potser de *greixó*). El men. *tià* (var. *trià* 71), més que procedir del gr. ΤΕΓΑΝΟΝ (Coromines), creiem que és una deixalla dels venedors italians d’atuell de cuina (< it. mer. *tian*) que freqüentaven l’illa el s. XVIII (Moll). *Perola* és un femení augmentatiu de *perol* (veg. mapa 205), que s’ha mostrat

productiu semànticament (‘caldera’, ‘paella gran i fonda’, ‘casserola’). *Hortera* ha estat manllevat al castellanoaragonès i *cocota*, al fr. *cocotte*, avui inusitat.

Altres mots puntuals, potser aproximatiu al referent, són: *plata* 16, 86 (← ‘safata’), femení augmentatiu de *plat*; *paellera* 94, der. de *paella*; *olla* 96; *tupi* 21; *sopera* 73, 90 (← ‘escudella per a sopes’); *caldero* 175 (← cast.); *tortera* 132, der. de *torta*, afi a parlars aragonesos; *terrina* 6, del fr. *terrine*; *coquela* 3, var. de *cocota*; *gresala* 30 o *gresaleta* 30, potser der. de *gres*a (veg. mapa 243); el ross. *fetó* 1, 10 és d’origen no aclarit.

Són mots normatius *cassola*, *grea* (des del *DG*₁, 1932) i *greixonera* (des del *DIEC*₁, 1995).

